

Ыам ыйын 10 күнүттэн улуустары "Сага олох" хаһыакка 2001 сыл ИККИС АҢГАРЫГАР тэрилтэлэргэ, оттон биридилээн дьонго үс ыйга, ол эбэтэр от ыйыгар, атырдык ыйыгар уонна балаһан ыйыгар, сурутуу ытыллар. Сурутуу сыаната тэрилтэлэргэ сыл аҥарыгар — 150 солк., биридилээн дьонго 3 ыйга — 90 солк.

Сурутуу "Сага олох" РИХ кассатыгар уонна Чурапчы сэлээннэтигэр, нэһиликтэргэ дуогабардаах дьонунан ытыллар.

УЛУУС БАРЫ ОЛОХТООХТОРО, сага үйэбэ, сага төхөһөлөгүн таһар тапталлаах "Сага олох" хаһыаккыгар сурутарга тиэтэйн! Сурутуу хампаанньата бэс ыйын 25 күнүгэр түмүктэнэр.

"Сага олох" РИХ.

ХАҢЫАТ

1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 57 (8652)

2001 сыл ыам ыйын 19 күнэ

Субуота

• Улуус сылгыһыттары мүннэһын көрсө

СОНУНУ, САҢАНЫ ЭППЭТЭРБИН ДАҢАНЫ...

Өлүөхүмэ, Ньурба, Уһээ Бүлүү, Мэнэ-Ханалас уонна Уус-Алдан улуустарынан ый устата аһаанна сырыттым. Хаһа да кыстык кыһаана суох, сылгы туруга, биз уулаһыта үчүгэй. Төрүөх да үөргэ аһарын эрэ кыайбата. Үөрдээһин соччо көбө суох, дьаа-датынан ытылыһа. Оттон ыччат сылгыны туспа үөрдээһин ыраах базаларга сана сирин туһаныга анаан эрчимээхтик сааламмата. Ордук хомолтоһоо сылгыны бас бил-дин бары көрүнэр сылгыны учуоттаһын ин-вентаризацията ытыллыбата буолар. Аһылык кэмигэр биз төһө уулаһытын, төһө төрүөх ытыллыһа барыллаһын учу-ота оһоһуллубат. Онон эмиз күтүк тийээн биридэ араары саана төһө төрүөхтэ-мипитин билэр кыахтанабыт. Ол төһө эт, дохуот ылары аарынарбытыгар кыабы би-эртэ.

Ньурба улууһун сылгыһыттары мүннэ-хаан баран, Саха сирин сылгыһыттарыгар ытырыы таһаарыттары. Сылгыны аарынан, төрүөх ытыллыһа, тыһаах интингэ куоталаһы түмүгүнэн көбүлүүр дьаһаллары ыларга ытырыттары. Ону тэмэ маһа сыл-гы бөһүөлэкс мустуутун сыһаа тэйэ сиргэ олохсатары бейилыттан саалаһарга, сыл-гы сайылыкка тутуллар өбүгэ үгэһин салбаан, сайылык тутууларын уонна көрүүгэ-интингэ анаан күрүөлээһини, туспа үбүлээһини быһааран туран, тутууну маас-сабайдык ытытарга диэн. Бу боппууос Түмэ-хаһаайыстыбаты уонна соботуолка минис-терствотын, департаментын көрүүлэригэр ылдыар. 2005 сылга диэри программара холбонуктаах билигин Президент М.Е. Ни-колаев соруудаһынан, бэс ыйын бүтүүтүгэр республика сылгыһыттары ыһаабын ытытарга программа, дьаһал бэлэмнэнэр. Онон улуус сылгыһыттары ити улахан дьаһалларга дьонун этиһэллээх кытыахтарга диэн эрэнэбин итиннэ сылгыбыт туһуна тус санааларбын үлэстэбин. Бу ураты тоһоортоох уонна суоталаах. Тоһо?

XXI-с үйэ. Кизгэтинтэ суох, Чурапчы улууһа Саха сылгытын үөскэтигэ, туһаны-га — республика сулуһа, маяга. Улуус дьаһанан олоруута, үлэтэ Саха омух төрүт үгэһигэр олоһуран олох билигин хаһы-тын кытта дьүөрэлээн ытыллар. Сут-кура-ан, өг-тот, тыһыны-куйаас — барыта эрий-бит, тумкубат улууһа. Ол эрээри, күөс-өттүнэн хоту көһөрүү сылларын үрүтү-ларга, кинитэ-сүөлүтэ быстыбатаа.

Сылгыны интингэ кэллэххэ, сонуну, санаы этэбин диэбэтин эрээри, манньк. Билигин кэм, бүгүнгү күн улахан итэһинэн, кэдийэн бириитинэн, үөһэт-тэн аллараанна диэри, "Ээ, ол сылгы инти-тэ диэн. Сылгы айылба өбөтө. Туох дьаһал, салаһынааданый?" диэн киһи барыта сыл-

гыны билэр курдук туттарбыт буолар. Оттон биер өттүнэн сылгы аһаана аһыаабы-тын, хааһыттаннай көрдөрүүлэрэ кэмтаа-бытын ырытабыт, аабабыт. Онон буруй-даарынан уларыта тутуу, совхозтар ыһыллы-ылара дэһэбит. Ити суох буолбаһа, баар суол. Олох, общественной туул уларыһы-та, онуоха эһи инникини өтө көрөн аарыһы-суоттаны суоһа — государство политикаһыттан. Бу киһи быһаарар боппу-руостара.

Ол эрээри, мин санаабар, чопчу сылгы — сүөлү интингигэр мээстэбэ, ол аата, улуус-тарга уонна нэһиликтэргэ маньаха олоһон биэрдибит. Туох-ханньк иннинэ, тэрийбит, иһилээн-саалаан, контуруоллаан олоһоту специалистарбытын, салаһааччыларбытын эстибит. Иккиннэн, сылгыбытын биер-би-ир үлэстэргэ бардыбыт, үлэлээн, туһанан олоһоту базаларбытын эһитэлэтибит, идэ-тибит сылгыһыттарытын, специалистар-бытын үрүө-тараа ытылааһыбыт. Сылгы бөһүөлэкс түмүгүнэн. Үсүнүнэн, сылгыны дьын тутан хаалбыт аһыах аһааннаах сыл-гыһыкка быстар кыра хаһааһы олохтоон, атын көбүлүүр төлөбүрдэрин быстыбыт. Үлэстэбит ыстааһынан, үлэтин толору баһылааһынан, билигинэн, тэрээһини-нэн, бар дьонго билиһиннэрэн төлөбүр, өйөбүл, сыанабыл оһоһуллубат. Аны сыл-гыны миннэр, тутар киһи буолла да сыл-гыһыт аатырар.

Ити барытын түмүгэр, уопсайынан даһаны, үлэбэ, обществоба, дьон бааһыгар сыһыан, эппистинэс мөлөөтө. Сылгыны дьыл хайа биризмэтинэн көрөн тус-туһуна сыһыаннаан көрүү-истиһи, аһаты, ууһаты, дьарыктаһын олус судургутуйда. Саас төрүтүү, үөрдээһин, күһүн убаһаны арааран өлөрүү кэмигэр эрэ үлэ барар. Кыһынын хаһытын уларытан, үөрү туругунан көрөн тус-туспа аһаты, сайынын түптэлээһин ытыллыахтаах. Сайылыкка тутуу, саас су-раа, күһүн уу хаһытын сааһааһы үлэ бас-тын технологиялара кэһилиһилэр. Ол ба-рыта сылгы бастың удыурун айылба анаан биэрэр айыллыбыт дьобуруттан, кыаһыттан туһанан үөскэтигэ, бордуюксийатын үксэ-тингэ оруста. Сылгы өлүүтэ элбэх, төрүөх кэмьаһа. 100 биэттэн 45-50 кулун ытыллар. Сылгыны буолар-буолбат аһыһа үөрдэ-

тин үчүгэй аһалбата билэр. Аны сылгыны уоруу, өлөрүү кыдыга үөскэбэ. Ол сыл-гыһыттар бэйэлэрин өттүлэрттэн эмиз тах-сыталаһар.

Сылгыны наллаан, дьыс сүөлүтүн курдук ааттаан-суоллаан, имэрийэн-томоруйан ич-читата сатаан көрүү онугар ааттаах аллаах атырыһан экирэтэн угуоран тутуу, күйүү-хаһыы уонна "сылгыһыт" элбээн кыыл курдук кыдаһаһын түмүгэр сылгыны ытан өлөрүүгэ тийэс барда. Манньк сыһан салбааннаһа аар-саарга аатырдыбыт Саха сылгытын ууһаты, сайыһаары харгыста-һыаһа.

Онон бу сана үйэбэ хара саалаһаһыт-тан бэйэ үлэтигэр сыана бэринэн, ыры-тыһааһа, тугу оноруоһа, туохтан саалаһа-аһа?

Маннайынан, хас нэһилиэк аһын баһылыктар, кинилэри тыа хаһаайыстыба-тыгар солбуйааччылар (землеустроите-лэ) уонна специалистар ханньк бас били-гэ төһө сылгы баарын, ханна кининэн ту-тар, тэийичи сирин хаһан-хайдах туһанар туһуна боппуруоһу нэһиликэһэни кытта сүбэлэһэн быһаараллара наада. Сүрүнүнэн, сайыһыгар, хаһар сирдэрэ быһаарыллан, бөһүөлэк чэрчиттэн сыһаа тэийитиллэх-тээх. Мань ыччат сылгытан саалаһаах.

Иккиннэн, бас билии ханньк да көрүнүттан тутулууга суох хаһаайыттар сыл-гыларын кытыһыһанан, холбоон идэти-бит, норуот итэһиэр, эрэнэр сылгыһытыгар дуогабар-кэһэтиһи быһыһынан туттарал-лара ордук этэ. Ол биер өттүнэн бу сыл-гыһыт сылгыһыт үрдүк аатын, аһаһын дьы-накчы ыһынан туран, сокуонунан көрүлэр чэһэтиннэрэн, олохтоох өнөлөрүнэн то-лору туһанарыгар кыабы биэрэ, үлэбэ эл-пистиннэн да үөдэтиэ.

Үсүнүнэн, сылгы сүөлү өбүгэ саһаттан дьыл хайа баһаран биризмэтигэр көрүл-лэриһилэр, онуоха сөптөөх күрүөлээх-хаһаалаах буолуоһаах. Сылгыны аһардас хаһаар-туруорар эрэ дьыһэлээх-сарайдаах база сылгы интинин бары уустук көрдөбүллэрин толору быһаарбат. Төрүүр-ууһуур, үөрдэнэр сирэ, сайыһыга (ыччат сылгыны арааран туран) күһүн-саас аһыл-ба кутталлаах кэмигэр үөрү-үөрүкүн хаһаар, эһи аһагар күрүөлэрдээх, аһал тутуулар

даах буолуоһаах.

Төрдүүһүнэн, былыр төрүт-уус баай аһа уустара сылгы удыурун талан үөскэһит буоллаһаһына, билигин нэһиликтэринэн, түөлбэлэринэн ылан хаһаайыстыбага, соку-он көмөтүнэн, дьарыктыһаахха, сайыһа-рыһаахха, элбэтиһэххэ сөп.

Бэһиннэн, рынок усулуобуйатыгар чу-рапчылар оһыттарынан сылгытан ытыллар бордуюксийаны тупсаран, кизгэ рынокка (эйгэбэ) таһарга кыах үөскэбэ. Саха сыл-гыта бороода эрэ быһыһынан буолбаһа, бордуюксийатынан эмиз аан дойдуга бил-лэр кыахтана. Онон сыһэстээн, улуус сыл-гыһыттары аны да республикага тэрээһин-нээх, далааһыннаах хамсаһыны оноруох-тара дьон эрэнэбит.

Алтыһынан дьыһаа дуу, эмиз эһиһи улу-ускут сылгыһыттары "Саха сылгыта" ассоци-ация кытыһылаах илин эһэр улуустар иһи-ардыларынааһы Саха суурук сылгыларын араас күрэхтэһиһилэрин тэрийэргитин билэ-бит. Ону өссө чигэтэн, Дьонуускай иһод-ромугар киирэн күрэхтэһи, Саха тыла-лаһы, сылгы спордун таһааччылары түмэ-тардан сомоһолоһууну, өй-санаа түмсүүтүн өбүгэ бу үтүө үгэһин нөһүө көрдөрүөхтэрэ диэн күүтэ сыһыһаах.

Түмүк онугар. Кырдык, этэххэ бары-та дөбөн. Итиннэ барытын тэрийиһэххэ дьы-тэххэ, үбүн-харчытын хантай ыһааһыһыт, ким тутан, онорон биэрэһи дьы утарсыах-кыт. Олохтоох бэйэни салаһыһы дьы ба-ар. Мань ситэ, тирдэ өйдүү иликпит. Урук-кулуу үөһэттэн үбү-аһы, дьаһаһы күүтэбит, үһсэргэбит. Дьыһэр, сирбит-уоппун бэйэ-эһиһигэр, сүөлү-ас бэйэһиһигэр эбэтэ. Онуо-ха кыабы таһыһан үлэлээн, баар кыабы ба-рытын туһанан олоһоту дьыһи кэрэгэй. Үлэтэ суох элбэх дэһэбит дин. Саарба нэһилиһээх, сатабыллаах Саха омух үйэлэр-гэ хайдах дьаһанан, үлэлээн, үрүһ-харыһа сирдэри тилэри туһанан, дьы-уот туттан, анардас сиртэн эрэ "сай-саг" дьыһи, уоктаах кыһыһыһы утахтанан, сылаах этинэн эи-сэхтэнэн хайдах олоһотуһа?

Утары ааһсар бордуюксийалаах, түмүктээх буоллаһыһына, кредит да быһыһыһына, олохтоох сир нолуогуттан, арыһы көбүчү соһус көрүлүбүт бюджет-тан, удыуор сылгыны үөскэтиһи, үрдүк сы-наһа баттары уонна сир-уоту кинэһитик оһоһуу, хэһиллээх туһууну ыһыты суоту-гар уо.д.а. дьаһаллары олохтоон, итиник сыл аһын былааннаан, эһэр-эбэн, сэлбий-эн иһэххэ — хэһиллээхпит.

Егор МЕСТНИКОВ,
тыыл, үлэ ветерана,
СР норуотун хаһаайыстыбатын
үтүөлээх үлэһитэ.

Администрация Чурапчинского улуса

РАСПОРЯЖЕНИЕ

№ 237 от 15 мая 2001 г.

ОБ ОБЪЯВЛЕНИИ РЕЖИМА ЧРЕЗВЫЧАЙНОЙ СИТУАЦИИ НА ТЕРРИТОРИИ УЛУСА

На основании Комиссии по чрезвычайным ситуациям РС (Я) от 14 мая 2001 года и для обеспечения безопасности населения улуса по исполнению Закона РС (Я) "О защите населения и территорий республики от ЧС природного и техногенного характера", постановляю:

1. Объявить режим чрезвычайной ситуации на территории улуса с 15.05.2001 г.
2. Главам администраций Болугурского и Соловьевского наслегов организовать круглосуточное дежурство и выполнение мероприятий по плану в полном объеме.
3. Зам. председателя КЧС улуса Андрееву С.С. организовать круглосуточное дежурство в администрации улуса.
4. Директору филиала "Сахателеком" Васильевой С.Д. — обеспечить бесперебойную связь с наслегам и МЧС РС (Я), ЦУКС при Правительстве РС (Я).
5. Руководителям предприятий и организаций держать в полной готовности технику и бригады согласно расчета.

6. Главному специалисту МЧС (Дьячковскому А.Н.) — обеспечить ГСМ для организации эвакуации населения.

7. Представителям КЧС улуса по Болугурскому наслегу (Михайлов Н.Г.) и Соловьевскому наслегу (Чичигинаров В.П.) принять все меры по эвакуации населения и спасению КРС и табунных лошадей. Все указания представителей КЧС улуса обязательны для исполнения всеми жителями данных наслегов.

8. Начальнику УО Сидорову Е.С. — обеспечить безопасность и эвакуацию школьников и оборудования школ.

9. Контроль за исполнением данного постановления возложить на зам. председателя КЧС улуса Андрееву С.С.

Глава администрации улуса,
председатель КЧС улуса А. ШАДРИН.

РАСПОРЯЖЕНИЕ

№ 245 от 17 мая 2001 г.

ОБ ОГРАНИЧЕНИИ ДВИЖЕНИЯ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ НА ПЕРИОД ВЕСЕННЕЙ РАСПУТИЦЫ

На основании распоряжения Правительства Республики Саха (Якутия) № 318 от 05.03.2001 г., распоряжаюсь:

1. Запретить движение грузовых транспортных средств и тракторов по автодорогам местного значения

на период весенней распутицы в срок с 15 мая по 16 июня 2001 года.

2. На основании распоряжения Правительства РС (Я) от 05.03.2001 г., ввести сроки ограничения общей массы транспортных средств по автодороге федерального значения Якутск — Ытык Кюель в участке 89-208 км в срок с 1 июня по 15 июля 2001 года.

3. Разрешить Чурапчинскому ГУП РСАД выдачу специальных пропусков для проезда транспортных средств по местным автодорогам в случаях:

- перевозки продуктов питания, ГСМ, семенного материала;
- перевозки грузов, необходимых для ликвидации чрезвычайных ситуаций;
- обеспечить погрузку ПГС и оплату за выполненную работу.

4. Чурапчинской ГИБДД установить контроль за движением транспортных средств на период весенней распутицы. За движение без пропуска водители будут привлекаться к административной ответственности по ч. 2 ст. 114 КоАП РФ.

5. Рекомендовать руководителям предприятий, имеющих грузовые транспортные средства, принять участие в подготовке автодорог к летней эксплуатации, перевозке ПГС на автодорогах федерального значения "Колыма".

6. Контроль за исполнением данного распоряжения возложить на ГУП РСАД (Попов Н.Н.).

Глава администрации улуса А. ШАДРИН.

КЫНДАЛ ОСКУОЛА-САДЫГАР ҮЛЭЛИИ, ҮӨРЭНЭ КЭЛИН

Кындал — Болтоно нэһилиэтин учаастага. Сирэ-уота кизиктин, ходоһаларын үүнүүтэ өлгөмүнэн, айылбата кэрэтинэн үтүө-мааны дойду, билигин маанна кэһилиэк дьонун агарын кэринэ, улуус кииниттэн Болтонотон төрүттээхтэр өттүүр сирдээхтэр.

Урукку өттүгэр совхоз элбэх сүөһүтэ маанна кыстыыра, дьон-сэргэ, дьэ-уот даһаны элбээн. Кындалга начальнай оскуола аан бастаан 1959 сыллаахха чааһынай дьэ-уот аһыллыбыта. 1960 сыллаахха сана типовой оскуола дьэ-уот тутулан үлэ-кыл-лалары биллэрдэ. Оччолорго ити оскуола 40-тан тахса оҕо үөрэнэрэ, Республика үрдүнэн кииннээһин, бөдөһүтүү политика-та ытыллытыгар сөп түбэһиннэрэн оскуола сабыллыбыта. Учаастак олохтоохторо оҕолорун үөрэттэрээр көһүлүрү саҥаламмыта. Оскуола дьэ-уоттэр 25 мистэлээх дьэ-уот үлэтин сылдан баран сабыллан, 1974 сыллаахха көтүрэн Болтонодо көһөрөн киллэрибэттэр.

1990 сыллаахха кыры учаастактары чөлүгэр түһэрин программанын олоххо киллэриннэн сибээстээн учаастак эмиз сэр-гэһиэ, киһитэ-сүөһүтэ эбиллэ түспүтэ. Ос-

куола-сад тутуута саҥаламмыта. Учаастак биригэдиининэн И. М. Слепцов үлэ-кыл-лалары, оскуола-садка директорунан оччолор-го оройун Сэбиэтин депутата А. Г. Слеп-цова аһаммыта. Нөнүө сылыгар сэттиннэ 20 күнүгэр сана, типовой оскуола-сад оройунна аан бастаан аһыллыбыта. Учуталларын бэйэлэрин баа өттүлэринэн М. Е. Каргузова, М. Р. Лебедева, оҕону итингэ-опыттаах воспитателлэр Х. М. Кри-вошалькина, А. В. Тихонова киин бөһүөлэ-тэн көһөн тахсан үлэ-кыл-лалары биллэрдэ. Оскуола-сад сүөһүтэр туруутугар, материальной өттүнэн бөдөһүтүүтүгэр бу коллектив кил-лэрибэ кылаата улахан. Бу сана оскуола аһыллан үлэ-кыл-лалары учаастак саамай ки-ининэн, дьоммут-сэргэбит мустар сиринэн буолар. Элбэх киһи мантан хамнастанан аһаан-таннан олорор.

Маанна билигин директорунан Мария Дмитриевна Макарова үлэ-кыл-лалар. Үрдүк үөрэхтээх математик, салайар үлэ-кыл-лалар оҕо тэрлэттэргэр сибээс-сэ-сэ-сэ, селс-сэ-сэ Сэбиэт секретарынан, дьаһалта специа-лиһынан үлэ-кыл-лалар буспут-хаһыт, опыттаах киһи. Үөрэх дьылын ситиһилээхтик саҥалааһын, биллэн турар, эрдэттэн бэлэ-

ми эрэйэр. Директор үлэ-кыл-лалары сылытытан саҥалаабыта. Бары субьютунуу-кытаан оску-олабыт үрдүгэр даң куплуппут, трассаны саңардан өрөмүөннэппипит, котельнай иһин-таһын ыраастаабыппыт, бэрэ-кэлэ-кэлэ-кэлэ, булууспутун ыраастаабыппыт. Күһүн директор хас бирдин үлэ-кыл-лалары иһин өттүтүн контракт дуогабарын түһэр-сипитэ. Итинкэ тустаах үлэ-кыл-лалар тух-эбэ-кэлэ-кэлэ-кэлэ, туу билиэхтээбэ, бэйэ-кэлэ-кэлэ-кэлэ, коллективка сыйыана куолкай-дык сурулла сыйдыр. Докумун иһилиэ-кэлэ-кэлэ-кэлэ, кини сулууспата үлэ-кыл-лалары итинтэр системага холбоһторбута. 4 квар-тиралаах үлэ-кыл-лалар олоһор дьэ-уоттэр эмиз холбоһмута. Ити иһин олохтоохтор Улуус Муньбаһын депутатыгар махталлар ула-хан. Итинкини учаастак сайдар кэскилин учуоттаан киин котельнай онорторго маһын бэлэмнэппиттэрэ, өссө биһир-уол-сипит итинтэр системага холбоһторо бы-ла-аннаахтара хайбаллаах суол. Кырдык даһаны, олоһор, үлэ-кыл-лалар улуубука баар буоллаһына дьон-сэргэ төһүрүһү, үлэ-

хамнас ытыллыа, хаарыаннаахай хо-дуһаларбыт, иччирэ-кэлэ-кэлэ-кэлэ туһага галаарыллыа этилэр буоллаба.

Бу үөрэх дьылыгар бастатан туран оҕо-лооһ, эдэр ыаллар үлэ-кыл-лалар хааччылы-нылар. Сыллата кыаллыбат котельнай үлэ-кыл-лалар кыһын сүннүүн булла, темпера-турнай режим кэһилибэтэ. Маһыаха ди-ректор хас бирдин көчөгэри кытары сир-рай кэпсэтинтэ, кытаанах контуруулу олох-тообута оруолланна.

Ханна баһарар буоларын курдук, кыра, кыры оскуолаларга көрдөрөн үөрэтэр по-собие, методической хааччылыы ситэ-тинибэтэ биллэр суол. Онуоха эбии опытта-ах, киин билилээх учууталлар үксүлэрэ киин сирдэргэ үлэ-кыл-лалар. Оттон оҕо били-тин төрдө, дьобура кыра кылаастарга арыллар. Итини учуоттаан, улуустаагы үөрэх управлениета кыры оскуолалары кадрдарынан хааччылыыга, үөрэтэр-иттэр матырыйаллары булууга улахан болҕом-тоһун уураһыгар этилээхпит. Биһиги уча-астакпыт оскуола-садыгар үлэ-кыл-лалар, оло-роор усулуобуйа толору тэриллэбитинэн үлэ-кыл-лалар, үөрэнэ кэлэргитигэр ыһырабыт.

Оҕолор сайынны сынныалакнара

ҮЛЭНИ, ҮӨРЭҔИ ДЬҮӨРЭЛИИ ТУТАН

Сахабыт сирин саамай кэрэ кэмэ - саамаан сайын ба-рахсан кэлэрэ чугаһаата. Уһун тымныы кыһын кэһиниттэн куйаас, өң-быйан күннэри дьон-сэргэ, ордук улаханыйк оҕо аймах кэтэһэллэр, үөрэ-көтө көрсөллөр. Оҕолор үөрэхтэрин түмүктээн күүхкэ көнүл көчүһүр, ыраас, сөрүүн ууну ыймахтыыр, мүүттээх салгыны толору, дуоһуна тыһар, кыһыны быһа кэпсээн оностор оонньуу-лаах-көрдөөх кэмнэрэ чугаһаатарын айы сынныалакна-рын ким, кайда атаарарын туһунан былаан үгүс буолар. Оттон үөрэх үлэ-кыл-лалар бэйэ-кэлэ-кэлэ-кэлэ оҕолор туһунан дьарыгыран, туу үлэ-кыл-лалар-хамсаан, айан-онорон, сана билиини-көрүүнү эһинэн дьобурдарын сайыннаралларын, сайын үтүөтүн туһалаахтык атаарыахтарын туһунан тол-куйдаабытара ыраатта.

Быйыл улууспут үрдүнэн 24 сиргэ кииннэн уолсайа 53 үлэ, үөрэх, сынныалан лаабырдарга үлэ-кыл-лалар, ол иһингэр республикатаагы "Кустук" чэбдигирдэр-экологиче-ская киин, "Дабан" спортивнай лаабыр, улуустаагы "Эрэл" инбэлиит оҕолор, "Дьобур" үөрэх, "Тойтоон" үлэ-лаабырдарга, 18 оскуола кэтэх хаһаайыстыбаларын уча-астактара, 10 үлэ-кыл-лалар, 14 чэбдигирдэр киин уо. д. а. Онно барыта 3000 кэринэ оҕо сылдыра былаанналар. Сыл айы хас бирдин оскуола сайынны сынныалак кэ-мингэр оҕолор толорор үлэ-кыл-лалар былаан түһэриллэр. Бу былаан быйылгы дьылга 1 мөлүйүн 527 тыһыынча солку-обайга тэһнэстэ. Ол аата оҕолор үлэ биригээдэлэригэр, лаабырдарыгар, оскуола кэтэх хаһаайыстыбатын уча-астактарыгар сылдыаннар оттоон, кирииччэ үктээн, хорту-оппуй үүннэрэн, эт-үүт туттаран, күрүө тутан, отонноон, эмтээх оттору хомуйан бу былаан толорорго дьулуһуо-таахтар.

Оҕо сайынны сынныаланан тэрийин боллуруостары-нан аһаан дьарыктанар 17 киһиттэн састааптаах коорди-национнай сэбиэт тэриллэн үлэ-кыл-лалар сыйдыр. Киин үлэ-кыл-лалар, үлэ-хамнас, тэрэһин, хаһаайыстыбаннай бол-луруостарынан дьарыктанар.

Быйыл эһин сорох нэһиликтэргэ участковой ба-лыһаларын иһинэн, бэйэлэрин базаларыгар чэбдигир-дэр, эмигир кииннэр тэриллэн үлэ-кыл-лалар. Ол курдук, Мугудайга, Хоптобобо, Хайахсыкка, Кытаанахка, Хатылы-а, Сыланча, Алаһарга, Соловьевка, Болугурга, Одь-улуунга мөлтөх дорубуйаах, учуокка турар оҕолору муньан икки сезон устата үрдүтэн эмтээхтэрэ, эт-хаан өттүгэр эрчийэхтэрэ, дьарыктыахтара. Итини таһынан Болугур нэһиликтэргэ үөрэх үлэ-кыл-лалар оҕолорун лаабыр-дара быйыл сайынныттан үлэтин саҥалааба.

Республика үрдүнэн оҕо сайынны сынныаланан тэ-рийингэ көрүлэр үлэ-кыл-лалар билиги улууспуттар 460 тыһыын-ча солкуобай көһөрүлүбүт, ол кыра. Оҕолор сынны-аланнарын, аһыллыктарын, үлэ-кыл-лалар-хамнастарын толору тэрийэргэ, хааччыларга ханан да тийбэт. Маһыаха улуус олохтоох тэрилтэлэрэ сыл айы бэйэлэрин хайыскалары-нан өйүүллэрэ үлэни былааннаахтык ытарга сүрдээх көмөлөһө.

Оҕолорбут сынныаланнарын тэрийин аһардас төрөппүттэр уонна үөрэх үлэ-кыл-лаларын эрэ төбөлөрүн ыарыыта буолбатах, бу икки ый устата киинлэр сүрдээх-рин баһатынан талан ким спортивнай, ким экологической, ким үөрэх-билии биэрэр, ким дорубуйаны тутсарар чэб-дигирдэр лаабырдарга, ким үлэ уонна сынныалан лаабыр-дарыгар сылдыаннар сайыннарын туһалаахтык атаарал-ларыгар барыбыт итэриэспит улахан.

С.БОРИСОВА.

"Күннэй" ХЭО урукку Чурал-чытаагы олох-дьаһах өнөкөрүнэн хааччылар комби-нат баһатыгар 1992 сыллаахха тэриллэбэтэ. Бу 31 үлэ-кыл-лалар коллектив нэһилиэтиннэ 5 араас өнөкү онорор. Ол кур-дук иистэр сыаха таһас ба-ры көрүгүн-ис таһастан саҥалаан сонго тийэ тигил-лэр. Атах таһаһын тигэр сыа-ха бачыһкалары, этэрбэстэ-ри, тири көрүгүнэригэр араас сувеиригэр, көбүөрдэри тигиллэрин таһынан өрөмүөн-нэһилии ытыллар. Бэргэнэ тиг-гэр сыаха береткаттан саҥалаан бэргэнэ бары көрүгэ тигиллэр. Баттах кырылар сы-аха эр киһи, дьахтар бүрүчүөккэлэрин эгэлгэ көрүгэ оҕоһулар. Итини таһынан өнөк онорор сыах үлэ-кыл-лалар.

Тэрилтэ сыллата производ-ственной көрдөрүүлэрин тул-саран иһэр, 1999 сыллаахха 500 тыһ. солк. онорбут эбит буол-лаһтарына, 2000 сыллаахха 800 тыһ. солк. өнөкү онорбут-тар. Быйыл сыл аһардаах бы-лааннарын аһаа толорор ту-руктаахтар. Былааннара сыл айы сыһыа үрдүүр. Бородуук-суйаларын хааччылыыта үчү-гэй. Ол туһунан республи-катаагы "Убүлүөһүнэй Саха сирэ", "Саха сирин таһаарда-ра", "Саха сирин бастын таһа-ардара" быыстапкаларга си-тиһилээхтик кыттаннар Дип-ломунан, сертификатынан, си-бидиэтэлиститтэн наһараада-ламмытара буолар. "Азия

оҕолоро" иккис аан дойду-таагы оонньууларга араас та-баар көрүгүнэрин тигэн кыты-быттарын иһин Дипломунан наһараадалаһыттар.

Нэһилиэтиннэ "күннэйдэр" онорор бородууксуйаларын биһирээн, киинлэр өнөкөрү-нэн туһаныыта элбээн, кэһээн иһэр. Тэрилтэлэр эмиз хото са-каастыһылар. Холобур, киин балыһа сана төрөбүт оҕолорго аһаллаах приданай-лары, рабонай көстүүмнэри са-каастаабытын кэһингэр, хаа-чыстылаахтык толорбуттар. Билигин үөрэх управлениетин оскуолаларга, оскуола ки-ринэн иһиннээһи саастаах

АРААС ӨНӨНҮ ОҢОРОЛЛОР

оҕолор тэрилтэлэригэр аһаан тиктэрэр сааһаһын толоро сыйдыһаллар. Бу нэһилиэтиннэ хааччылыыга олус наадалаах тэрилтэ онорор өнөкөрүн өссө кэһэтэн таһаарылаах-тык үлэ-кыл-лалар бигэ эрэллээх.

СНИМОКТАРГА: бастын мо-делларынан республикатаагы конкурстарга ситиһилээхтик кыттар кырыяаһы Саргыла-на Сергеевна Иванова (үөһэ) былааннаах тигитигэр кэһингэр; 2001 с. улуустаагы дьах-таллар конференцияларын делегата Евдокия Ивановна Яковлева этэрбэс тигэр.

А. СЛЕПЦОВ.

ҮТҮӨ САНААЛААХ НОРУОТ МААСТАРА

Одьулуун нэһиликтэргэ иһинэн үлэ-кыл-лалар дьарыктанар түөрт дьахтар баар. Киинлэр улуус, республика ыттар бы-ыстапкаларыгар, культурнай дьаһалларыгар кыттаннар, дьон биһирэбилин уланнар, кырдык да, дьыһнээх уран тарбахтаах норуот маастарда-ра. Олортон биһирдэстэринэн иһинэн 30-тан тахса сыл дьарыктанан Елена Егорова Никонина буолар. Киин ордук баһылаабыт дьарыга - сеурус-нан араас ойуулары түһэрин, таһас, тири, түү, замша кыра-даһынарарыттан аттаран тиги. Ол курдук, араас дьэрэкээн ойуулаах ланголары, хартык-налары, бэйэ ис хоһоонноох көбүөрдэр, остуол, олоһос сабыһаларын, чаһараактары иистэнэр массыынаһы тутту-бакка аһардас киһитинэн тиг-гэр, быыскалыһып, киһилэ-ди-ир. Үлэ-кыл-лалар көрбүт эрэ бары-та сөбөр, хайгыр.

Елена Егорова уон иһин-

лэринэн айбыт хас бирдин үлэ-кыл-лалар сирдэһи, ырааһы, и-стиг-эйэ-кэлэ сыһыаны, саһалы иһини көрөбүн. Оҕо аймахха аһаммыт үлэ-кыл-лалар үтүөтэр. Ои-нук нуууча, саха норуотун ос-туруйаларын аһыттаах герой-дара: Бэйбэригээн Эмээхсин, Бөкчөгөркөөн Сонобосчоон, Кыһыл Көмүс Балыкчаан, Ко-лобок Уо. д. а. таһаска тигил-лэн өлбөт үлэ-кыл-лалар, умул-лубат үтүө өйдөбүлү хаала-раллар. Киин оҕо, ычакка үтүө санааларын, иһилин и-стиг сыһыаннааһын бу кө-бүөрдэр кэһиниллэр.

Кэргэнэ, оловун аргыһа, Хадаартан төрүттээх Никонина Иван Гаврильевна - оройун хас да төгүллээх чемпион суол-лар-механизатор. Хоту көһ-рүү кэһингэр биһир дьэ-уоттэр-тэн алтаа буолан Булуун, Эд-игээн ыһылыларыгар быһыт-тар дьэ-уоттэр сиргэ олоһоттаттар. Маһыаха аһаа, балта хоргууан, убайа Мэхээлэ бууруба

түбэлэн өлбүттэр. Киинлэр кэ-риэстэригэр онорбут "Көһ-рүү" дьэ-уоттэр үлэ-кыл-лалар аһ-пыт алдырхайы санатан, дьон-сэргэ уйадыа көрөр.

Нэһиликтэ биһир кыһа туттар ытык-мааны маһа 1995 сылла-аха ытыллыыты республика-таагы "Тэһэргэн" конкурс кы-тыылаахтара. "Ыл - тэ-һэргэтинэн" дьыллар, Никонина дьэ-уоттэр иһэ-таһа ыһы-раас, барыта уурбут-тулут курдук, дьэрэкээн кырааска ойуулаахтар. Икки кыһа оҕолордот, түөрт эмдэй-сэм-дэй кэһиниллэр. Улахан кыһа Полина Чуралын аһын сүһүөх оскуолатын учуутала, кыра кы-ыс Ирина аргыһа үлэ-кыл-лалар, Дьокускайга олоһор.

Елена Егорова маастар быһытынан аһа быыстапка-та улуус үтүө нэһиликтэригэр, 10 оскуола-кыл-лалар, Дьокускайга Суверенитеты ыһыны 10 сылыгар аһаммыт дьаһараан-а-быыстапкага, Мэһэ-Ханаласка

ытыллыыты "Саха сирин оҕолуктара" иһин эһэр улуус-тар быыстапкаларыгар си-тиһилээхтик көрдөрүлүбүтэ. Быйыл саас Муньбаһаһын ин-стэһиннэригэр, эдэр хаһаай-каларыгар быыстапкаһын туру-оран, сүбэлэри биэрэн, ыла-ан-туойан дьон-сэргэ махтал-ларын ылан кэлбитэ.

Итини таһынан Елена Его-рова нуор куоластаах ырыаһыт, тойуксут, быйыл сче-нага тахсыбыта 50 сылын туо-лар. Одьулуунга дьон-сэргэ сынныанар, талаһын арыһар, сайыннарар дьэ-уоттэр суоҕа нэһилиэтиннэ культурнай өттүнэн сайдарыгар улахан маһааттары үксэтэрин үчүгэйдик өйдүүр уонна быйыл норуот күүһүнэн тутулуохтаах сынныалан киһигэр көмө онорбута, үтүө санаага олох-тоохтору ыһырыта.

Дьэ, ити курдук өбүгэ төрүт дьарыһын кэлэр көлүөнэ-кэлэ, эдэр ычакка кэп-син-иһин, тарбата сыйдыр уран тарбахтаах, нарын дууһалаах, саһалы куттаах-сүрдээх, сайаһас киһи Елена Егорова.

А.А.АРЖАКОВА, Одьулуун.

Понедельник 21 мая

1-я программа Канал ОРТ

Уважаемые телезрители! Профилактические работы до 15.00
15.00 Новости.
15.20 Звездный час.
15.45 "...До шестнадцати и старше".
16.20 Мультисериал "Покемон".
16.45 "Ералаш".
16.55 "Воздушные замки". Сериал.
18.00 Вечерние новости
18.25 Спецрепортаж "Час ангела".
18.45 Жди меня.
19.40 "Кто хочет стать миллионером?" Телеигра.
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время.
21.50 "Секретные материалы".
23.35 Великое одиночество Андрея Сахарова.
00.15 "На футболе" с Виктором Гусевым.
00.55 "Тихий дом" на Каннском фестивале.
01.25 Ночные новости
01.50 Сериал "Человек ниоткуда"

2-я программа Канал "Россия"

06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Мануэла". Телесериал.
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики".
08.30 "Москва - Минск".
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 Боевик "Красная жара".
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара".
Телесериал
11.31 12.30 "Селеста". Телесериал
13.30 Новая "Старая квартира".
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Что хочет женщина".
15.00 Телесериал "Шальные деньги".
16.00 "Луиза Фернанда".
Телесериал
17.00 ВЕСТИ.
ЯКУТСК

17.30 Дальний Восток.
18.00 "Кылыһач".
18.25 Весенний паводок.
18.40 "Акценты и мнения".
Прямой эфир.
19.10 Парламентский вестник.
19.30 "Саха сирэ-Якутия".
Информ. программа.
19.50 Реклама.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ - МОСКВА.
20.50 Комедия "Горько!".
22.40 Михаил Жванецкий.
"Простые вещи".
23.00 ВЕСТИ.
23.30 "Мир сегодня".
23.40 ПОДРОБНОСТИ.
23.50 "Академик Сахаров. Неизвестные материалы".
Документальный фильм.
00.20 Детектив "Шантаж".
02.10 "Спорт за неделю". До 03.10

3-я программа Канал "Россия"

17.30 "Простые истины".
Телесериал.
18.00 Сериал "Сеть".
19.00 "Комиссар Рекс". До 20.00

Вторник 22 мая

1-я программа Канал ОРТ

06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки". Сериал.
10.55 "Кто хочет стать миллионером?" Телеигра.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
12.55 Фильм "Шофер на один рейс". 1-я серия.
14.15 Жди меня.
15.00 Новости.
15.20 Царь горы.
15.45 "...До шестнадцати и старше".
16.20 "Покемон".
16.45 "Ералаш".
16.55 "Воздушные замки". Сериал.
18.00 Вечерние новости
18.15 Русский экстрим.
18.45 Здесь и сейчас.
18.55 Как это было.
19.40 "Убойная сила".
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время.
21.50 Комедия "Обида".
23.30 "Жизнь замечательных людей".
00.05 Ночные новости.

00.20 Фильм "Мастерица". До 02.50

2-я программа Канал "Россия"

06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Мануэла". Телесериал.
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики".
08.30 "Утро с "Аргументами и фактами".
08.35 Раньше я жил у моря.
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 Комедия "Горько!" 1998 г.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара".
12.30 "Селеста". Телесериал.
13.30 Новая "Старая квартира".
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Что хочет женщина".
15.00 "Шальные деньги".
16.00 "Луиза Фернанда".
17.00 ВЕСТИ.

ЯКУТСК

17.30 Программа передач.
17.35 "Бүтүүн улууһунан чөл олох илин" (Уус-Алдан улууһа).
17.50 "О роли славянской письменности и культуры".
Круглый стол.
18.15 Тыя сирэ.
18.40 "Субэрин холбоо". Аһаас кэспэти.
19.20 Видеоэссе.
19.30 Информ. программа.
19.50 Реклама.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ - МОСКВА.
20.50 Боевик "Стелс" в действии.
22.30 "Россия-начало".
23.00 ВЕСТИ.
23.30 "Мир сегодня".
23.40 ПОДРОБНОСТИ.
23.50 МУЖЧИНА И ЖЕНЩИНА.
00.45 Фильм "Тело будет предано земле, а старший микман будет петь". 1998 г. До 02.40

3-я программа Канал "Россия"

17.30 "Простые истины".
18.00 "Сеть" (США). 1998-1999 г.г.
19.00 "Комиссар Рекс". До 20.00

Среда 23 мая

1-я программа Канал ОРТ

06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки".
10.15 Поле чудес.
11.05 Мультсеанс.
11.25 "С легким паром!"
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
12.55 "Шофер на один рейс". 2-я серия.
14.20 Как это было.
15.00 Новости.
15.20 Зов джунглей.
15.45 "...До шестнадцати и старше".
16.20 Технический перерыв.
18.10 "Ералаш".
18.25 "Воздушные замки". Сериал.
19.25 Здесь и сейчас.
19.40 "Кто хочет стать миллионером?"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время.
21.50 Фильм "Влюбленные".
23.50 Программа "Цивилизация".
00.25 Ночные новости.
00.40 Триллер "Диверсант" до 02.35

1-я программа Канал ОРТ

06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.15 "Мануэла".
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 Семейные новости
07.25 Телесериал
07.50 "Черным по белому".
08.30 "Утро с "Аргументами и фактами".
08.35 "Контакт". Мультфильм.
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 Боевик "Стелс" в действии".
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара".
12.30 "Селеста".
13.30 Новая "Старая квартира".
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Что хочет женщина".
15.00 "Шальные деньги".
16.00 "Луиза Фернанда".
17.00 ВЕСТИ.
ЯКУТСК
17.30 Август Муран. "Письма из небытия".
18.15 "Кзм" программа.
18.40 Официальный канал.
19.10 Молодежный Телеканал.

19.30 "Саха сирэ-Якутия".
19.50 Реклама.
Канал "Россия"

20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ - МОСКВА.
20.50 Фильм "Заряженные смертью". 1991 г.
22.50 Киножурнал "Фитиль".
23.00 ВЕСТИ.
23.30 "Мир сегодня".
23.40 ПОДРОБНОСТИ.
23.50 АРХИВНЫЕ ТАЙНЫ.
00.20 Детектив "Место преступления". До 02.10

3-я программа Канал "Россия"

17.30 "Простые истины".
18.00 Сериал "Сеть".
19.00 "Комиссар Рекс". До 20.00

Четверг 24 мая

1-я программа Канал ОРТ

06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки". Сериал.
10.15 "Убойная сила: Миссия выполнена-2".
11.15 "Чтобы помнили...".
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
13.00 Фильм "Отпуск в сентябре".
14.20 Человек и закон.
15.00 Новости.
15.20 Программа "100%".
15.45 "...До шестнадцати и старше".
16.20 "Покемон".
16.45 "Ералаш".
16.55 "Воздушные замки".
18.00 Вечерние новости
18.15 "Все путешествия команды Кусто".
18.45 Здесь и сейчас.
18.55 "Процесс".
19.40 Фильм "Подозрения".
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время.
21.50 Боевик "Отражение".
23.45 Ночные новости.
00.00 Дюжас. Всемирная история.
01.05 Комедия "Вальс тореадоров". До 02.55

2-я программа Канал "Россия"

06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Мануэла".
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики".
07.50 "Черным по белому".
08.30 "Открытая таможня".
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 Фильм "Заряженные смертью". 1991 г.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара".
12.30 "Селеста".
13.30 Новая "Старая квартира".
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Что хочет женщина".
15.00 "Шальные деньги" (Бразилия).
16.00 "Луиза Фернанда".
17.00 ВЕСТИ.

ЯКУТСК

17.30 "Сколько стоит жизнь" ("Алдан" ТВ).
18.05 ДТРА "Полярная звезда".
"Кэм-кэрдни кэрэһиттэрэ".
18.35 Служба 02.
18.45 62-я параллель.
19.15 Молодежный Телеканал.
19.30 "Саха сирэ-Якутия". Информ. программа.
19.50 Реклама.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ - МОСКВА.
20.50 Боевик "Наемник" (США).
22.25 "Откройте, милиция!".
23.00 ВЕСТИ.
23.30 "Мир сегодня".
23.40 ПОДРОБНОСТИ.
23.50 Боевик "Город страха" (США).
01.40 ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА. До 02.35

3-я программа Канал "Россия"

17.30 "Простые истины".
18.35 Сериал "Сеть" (США).
19.00 "Комиссар Рекс". До 20.00

Пятница 25 мая

1-я программа Канал ОРТ

06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки". Сериал.
10.10 Фильм "Подозрения".
11.15 "Чтобы помнили...".
12.00 Новости.

12.15 Телеканал "Добрый день".
13.00 "Отпуск в сентябре". 2-я серия.
14.25 "Смехопанорама".
15.00 Новости.
15.20 Страна чудес. "Выдра по имени Тарка".
16.40 "Ералаш".
16.55 "Воздушные замки".
18.00 Вечерние новости
18.15 "С легким паром!"
18.50 Здесь и сейчас.
19.00 Док.детектив.
"Шереметьево. Тайный визит".
19.30 Вкусные истории.
19.40 Поле чудес.
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время.
21.55 Кремль - 9. "Последний день Сталина".
22.40 Боевик "Семья полицейских-3".
00.25 Реальная музыка.
01.20 Ночные новости.
01.45 Комедия "Гильдия глупцов". До 03.35

2-я программа Канал "Россия"

06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Мануэла".
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики".
07.50 "Черным по белому".
08.30 "Тысяча и один день".
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 Боевик "Наемник".
10.45 "Фитиль".
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара".
12.30 "Селеста".
13.30 Новая "Старая квартира".
14.00 ВЕСТИ.
14.30 Мелодрама "Зита и Гита".
16.25 "Планета КВН".
17.00 ВЕСТИ.

ЯКУТСК

17.30 "Добрый вечер, Якутия!"
18.10 "Геван".
18.25 Вперед - выпускной бал.
18.55 "Лик". У берегов предков.
Художник Александр Ходулов.
19.15 Театр вещей.
19.30 "Саха сирэ-Якутия". Информ. программа.
19.50 Реклама.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ - МОСКВА.
20.50 Комедия "Устрицы из Лозанны".
22.35 Боевик "Фанат-2". 1990 г.
00.25 Боевик "Сказка на ночь". 1991 г.
02.05 Футбол. Чемпионат России. До 03.45

3-я программа Канал "Россия"

17.30 Фильм "Воры в законе".
19.00 "Большой вопрос".

Суббота 26 мая

1-я программа Канал ОРТ

07.00 Новости.
07.20 Сериал "Нежный яд".
08.15 Слово пастыря.
08.30 Программа "100%".
09.10 "Играй, гармонь любимая!"
09.40 Сериал "Ускоренная помощь".
10.10 Смак.
10.30 "Смехопанорама".
11.10 Драма "Незванный друг".
12.50 Здоровье.
13.30 Седьмое чувство.
14.15 "В мире животных".
15.00 Новости.
15.10 "Китайский городской".
16.05 "Дисней клуб": "Тимон и Пумба".
16.30 Песня года. Май.
18.00 Вечерние новости
18.20 Спецрепортаж "Железные мозги".
18.40 "Чтобы помнили...".
19.25 Детектив "Горе от ума".
21.00 Время.
21.40 "Что? Где? Когда?"
22.55 Футбол. Чемпионат России. Прямой эфир.
00.55 "На футболе" с Виктором Гусевым.
01.25 Фильм "Редкая доблесть".

2-я программа Канал "Россия"

07.30 "Диалоги о рыбалке".
07.55 "Тарзан". Телесериал.
08.45 "Телепузики".
09.10 "Золотой ключ".
09.30 "Потерпевшие кораблекрушение". Худ. фильм.
10.55 "ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!"
11.40 "Сто к одному". Телеигра.

12.25 "Каламбур".
13.00 Фильм "Затерянный мир".
14.00 ВЕСТИ.
14.20 Фильм "Тревожный вылет".

ЯКУТСК

16.00 Программа передач.
16.05 Правовой канал.
16.35 Конкурс гитарной песни.
16.50 "Толке", Ытык, кэрэ сирдэрбит.
17.20 Републиканский телеконкурс "Полярная звезда".
18.05 "Позитивный курсуһу".
Рафаэль Бабагаайыскай саха салаатын студенаарын кытта.
18.35 "В 21-й век - уверенно". Нижнеколымский улус.
19.15 "Лена-ТВ".
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ В СУББОТУ.
20.50 "Городок".
21.30 Комедия "Альфред". 1993 г.
23.10 Комедия "Догма" (США). 1999 г.
01.35 "Формула-1". Гран-при Монако. Квалификация. До 02.45

3-я программа Канал "Россия"

16.00 "Пресс-клуб".
16.45 "Международная панорама" с Александром Гурновым.
17.30 "Национальный доход".
18.0 "Моя семья".
18.55 "Аншлаг и К"

Воскресенье 27 мая

1-я программа Канал ОРТ

07.00 Новости
07.15 Сериал "Нежный яд".
08.10 "Армейский магазин".
08.55 "Дисней-клуб": Чип и Дейл.
09.20 Утренняя звезда.
10.10 "Непутевые заметки" с Дм. Крыловым.
10.30 Пока все дома.
11.10 Фильм "Сорок первый".
12.55 Утренняя почта.
13.25 Клуб путешественников.
14.05 "Эх, Семеновна!".
14.45 Сокровища Кремля.
15.00 Новости.
15.10 "Китайский городской".
16.05 "Дисней клуб": "Гуфи и его команда".
16.35 Умники и умницы.
17.00 Живая природа. "Охотники поневоле".
18.00 Вечерние новости
18.20 Комедия "Тернер и Хун".
20.20 КВН-2001.
22.30 Времена.
23.50 "На футболе" с Виктором Гусевым.
00.20 Х/фильм "Однажды на дином Западе". До 03.15

2-я программа Канал "Россия"

07.30 "Потерпевшие кораблекрушение - II. Пираты".
Художественный фильм. (Мексика). 1984 г.
08.50 РУССКОЕ ЛОТО.
09.40 "ТВ БИНГО ШОУ".
10.35 "ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!"
ЯКУТСК
День бега и ходьбы.
11.05 "Туннук".
11.30 "Бизонник".
12.00 Педагогическая дума.
Консультация по ЕГЭ.
Канал "Россия"
12.30 ФЕДЕРАЦИЯ.
13.10 ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС.
14.00 ВЕСТИ.
14.20 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ.
15.05 "Вокруг света".
15.50 "Крейзи", "Тайна земли".
Короткометражные художественные фильмы.
ЯКУТСК

16.40 "Сделай выбор". Студия "Сергей".
17.10 Видеоэссе.
17.25 Сегодня - День бега и ходьбы.
Канал "Россия"
17.45 Боевик "Скалолаз" (США).
19.55 Боевик "Некуда бежать".
21.50 Чемпионат Мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Монако. Трансляция из Монте-Карло.
00.00 "Зеркало".
01.05 Х/фильм "Автокатастрофа".
3-я программа Канал "Россия"
11.05 "АНШЛАГ".
12.00 "Городок". До 12.30
16.40 "О.С.П. студия представляет замечательных людей". До 17.45

ЭБЭРДЭА ИИБИТ!

Күндү кэрэммин, ийэбитин, эбэбитин, балтыбытын, эбэбитин, үлэ ветеранын, Чуралчы сэлээннэтин олохтоосун АММОСОВА Любовь Васильевна үй аңардаах үбүлүбүтүн итиитик, ис сүрэттэн сугуруун туран эбэрдэлибит!

Эйбээ саа алмаанын кытааназ даруубууны, саасын күн күрдүн сыйдыаар үгүс үөрүтү-көтүүнү, кырдыар дэни билбикэр, эбэрдэи эрчимтээт сыйдыаар, ажаларга, сизингэр, чүгас дьонгоор куус-кудас, субэ-ама буола турарга баарабыт.

Кэргэнин, оҕолорун, сизинг, балтыларын, эдэниин, убайын уонна кинилэр дьэ кэргэттэрэ.

Чуралчы орто оскуолатын төх-үлэһитин ВАСИЛЬЕВА Валентина Степановна олохтоосун орто оскуолатын бэлэстүү өрөгөйдөөх күнүгүн сахалы

сайбас санаанан, истин-иһирээт тылыннан ис сүрэхпиттэн эбэрдэлибит!

Үөрүү-көтүү арыстанан, аймак-билэ дьонун сылаас сыйынанарынан арылланан, чэбиз-чэбик даруубууланан үһүн дьоллоох аластаторго баарабыт.

Чуралчы орто оскуолатын педколлектива.

х х х

Чакыр кэбизин олохтоосун Анна Петровна уонна Александр Васильевич ФИЛИППОВТАРЫ эбэрдэи кытаанах, үтүө-мааны ыла буолан 45 сыл биһирэ аластаторго баарабыт.

Эйбээ дьонун даруубууны, бары үтүөнү-үчүгэни, дьолу-сэргүүнү баарабыт.

Диринтэн П.П. Флегонтов дьэ кэргэнэ.

Талпыр кэрэммин, эбэбитин, Чуралчы сэлээннэтин олохтоосун ОКОШНИКОВ Василий Егорович 55 саасыннан итиитик, истинник эбэрдэлибит!

Эн 1969 с. суоллар идэтин баһылаан бу түбүктээх үлэсэ тууннары-күннэри сүүрдэн үтүө суобастааттык үлэлээн кэлдиң.

Күндү кыһыттылар ырааы малласпыт, кырдым кыттыспыт, оҕолорун, сизингэр, кэрэммин тапталларыгар үйдөрүн үһүнүк дьоллоохтук олохторго баарабыт.

Кэргэнин, оҕолорун, кийинтэрин, быраатын, балтыларын, сизингэр Окошниковтар.

Мин үөрэх чааһын кэниттэн туой куруһуокка ик-рис сыйлаан дьарыктанабын. Маана оҕолор-икки группа арахсан сыйдыабыт. Улахан группа уонсайа 8, оттон кыраларга 6 оҕо сыйдыалар. Куруһуоктун А.Г.Борисова салайар. Биһиги бастакы оҕолуктарытын тиз-тэттэн, онтон дьэ сыстан, үчүгэйдик үөрэнэн баран туойунан оҕорбуптук. Бастаан оҕолуку эскиһин уруһуйдууун, онтон туойу илингэр сыстыбат буолуор дьэри имитэн баран сийгэн сыйыаран оҕоробун.

ТУОЙ КУРУҤУОГА

Өскөтө иһит оҕорор буоллаххына шликеринан оҕоробун. Шликер дьэ ууга суурайыл-лыбат убаас туйук. Имитиллэ илик туой хайаан даһаны сийдэлээр, онуку тыммат-таххына була эбэтэр хата туран хайдан, алдынан хаалар.Эппитим курдук, оҕорон бүлүтүн кэннэ оҕолуку хатыахтаах, дьэ ол эрэ кэнниттэн олоххо буһара угаһын. Буһарар кэмгэр олох аанын төрүт аспа-кын, астаххына оҕолуку астан хаалар. Ити быраабылалары барытын тутуһан оҕордох-хуна оҕолуку табыллар, бөбө уонна кы-раһыабай көрүннэх буолар.

Учууталбыт биһизэ араас дьоннору, оҕолору, кыыллары, көтөрдөрү, сувенирда-

ры, о. д. а. оҕорорго үөрэтэр. Куруһуокка оҕорбут үлэлэрбит быысталакаларга киирэн кыттыны ылбыттар. Биһиги биһиги сана оҕолуктары оҕорор сыйдыабыт уонна эһил быысталака кыттан үчүгэй сыанабылы ыла-ахпыт дьэи эрэиэбит.

Мин маһык интарһинэй, туһалаах ку-руһуок сыл аайы үлэлииргэр уонна элбэх ситиһиллэрэгэр баарабын.

ХААРТЫСКАБА: учууталбыт субэтинэн туойунан оҕоруу технологиятын баһылы-быт.

Надя МАКАРОВА, Кытаанах орто оскуолатын VII "Б" кылааһын үөрэнээччитэ.

Амма орто оскуолатын үөрэнээччилэрин айымньылары

ИЙЭМ НАРЫН МӨССҮӨНЭ

Мин ийэм ыл-ыраас санаалаах, Сыл-сылаас ылаагы майгылаах. Ийэкээм хал-хара карахтаах, Чуп-чуолнай, чабылхай самалаах.

Ырыаһыт чыһаах курдук Кэрэттэн-кэрэ куоластаах. Былыта суох халлаан курдук Ыл-ыраас сырдык дууһалаах.

Нарынтан-нарын тарбахтар Тугу барытын сатыллар. Сайынны күннээр сылаас Ийилэр ыксары кууһаллар.

Көмүс күнү көрдөрбүн Ичгэс минээрин саныбын. Ыраах айаһа турдарбын Ийэбин ахтан тахсабын.

Күн-күбэй ийэбин Күүскэ-күүскэ таптыбын, Кинини көмүскээмин Өлөргө-сүтэргэ бэлэммин.

Кэрэ сибээки — сардаана курдук Истин-нарын мичээрдээх, Күн-күбэй ийэбин, эйгини, Көмүскэ, алмааска биэрбэллэи.

Люся ПЕТРОВА, 5 кылаас.

Мин ийэм мөссүөнэ Мэлди мин сүрүлэр, Саңаарыа, күлүмкүс, Күн курдук минээрэи.

Күн-күбэй ийэм Байэзэ күн тэнэ, Алмааска тэннэххэи — Алмаастан кэрэ.

Иза ПЕТРОВА, 5 кылаас.

КҮНДҮ ИЙЭМ БАРАХСАН

Күндү да, Кэрэ да кэрэ Мин ийэм, Мин ийэм!

Чабылхай көрбүт Хайгыр кара карахтаах, Эйбээ, сэмэй майгылаах, Күндүтэн-күндү киһим Күн тэнэ мин ийэм.

Ийэттэн төрөөбүт Мин баарбын, эн бааргын. Күндүтэн күндүнү, Кэрэттэн кэрэни Баарабын эйбээ, Ийэкээи!

Ийэттэн төрөөмүн Күн сирин карэтин Күн күлүм чабылхай Мин көрдүм, дьоллоннум, Ийэкэм барахсан, Олус да күндүгүн!

Маша ДИОДОРОВА, 6 кылаас.

ОҔОЛОРБУТ САҔАРАЛЛАР

Оҕолор кыраларыгар араастаан саҕараллар. Оҕолура сорогор юһи күлүөх көрүдүөс, ардыгар киһи сөбүөх муударай буолар. Дьэ, истин...

Нина, 5 саастаах Түннүгүн сүбүлэр ойбонно үлүү ки-ирэллэрин көрө олоһон эбэтигэр:

—Эбээ, ынахтар күөлгэ чэй иһэ кириди-лэр,— дири.

Миша, 3 саастаах Атыр оҕуру көрөн эгэр: — Уой да, ити ынах бири эрэ уонна ула-хан баһайы эмийдээх.

Саргы, 4 саастаах Куолтатын сизэ киригитин көрөн ий-этэ эгэр: "Ити баар, наар сирга сытан уруһуйдуурун — сизэи хал-хара". Онуоҕа кыһа:

—Ол иһин даһаны муоста ыл-ыраас буо-лар эбит диң,— дири.

Абатынын массыынанан айаһаан иһэлэр.

—Оо, күн биһиги кылары барсан иһэр диң, иһамаааха очнобуна хараҥа буолла дуо?— дири Саргы.

Максим, 6 саастаах Аҕалара куораттан кэлэрин кэтэһэ-лэр. Ийэтэ эгэр:

— Максим, массыына тыаһыр быһылаах, тахсан көр эрэ.

Уол көрөн киһэр уонна эгэр: — Ийэ, ынырык да чус эбикхэи, вело-сипедина Сэмэнкэ кэлэн ааста.

ПРОДАЮ

Автомашину "КамАЗ"-полурицеп с контейнером, в хорошем состоянии, 1988 года, с документами. Или меняю на стройматериал. Ваши варианты. Музыкальный центр "Айаа". Тел. 41-416.

ПОСЕЛЬСКАЯ Зинаида Ильинична

эдр сааһыгар хоһолтоохтук өлбүтүн дири кутурданын тирдэлэр:

— Талталаах кэргэнэ, ийэлэрэ, кийинтэрэ, саҕастара Посельская Зинаида Ильинична хо-молтоохтук олохтон туорабытынан уолулар, бырааттарыгар, убайдарыгар Посельский Васи-лий Петрович, сизингэр, аймахтарыгар Васи-лий Петрович ийэтэ Александр Николаевич, биһирэ төрөөбүттэрин дьэи кэргэттэр Лукоцев-тар, Посельскийдер, Осиновтар.

— Талталаах кэргэнэ, ийэлэрэ, кийинтэрэ Посельская Зинаида Ильинична хоһолтоохтук өлбүтүн уолулар бырааттарыгар Посельский Василий Петрович, оҕолоругар Чуралчыттан Ольга Петровна Посельская, Старостиннар, По-сельскийдар дьэи кэргэттэрэ.

МАКАРОВА Ульяна Гаврильевна

хоһолтоохтук өлбүтүн бырааттарыгар Макаров Николай Матвеевич, оҕолоругар, сизингэрбитигэр дири кутурданын тирдэбит.

Сылантан таһаара Никитиннар.

АБРАМОВ Альберт Петрович

Ыам ыйын 16 күнүгэр 61 сааһыгар ылдыан өлбүтүн, диригик курутууан туран, таһаарыгарыгар, билэр дьонугар иһитинэрэбит.

Аймахтара, быраата.

Талпыр кэрэммин, эбэбит, тыыл, үлэ ветерана, нуруот маастара, Чуралчы сэлэ-эннэтин олохтоосун

ПОПОВ Николай Максимович үһүн ырахан ыарыттан ыам ыйын 16 күнүгэр өлбүтүн, диригик курутууан туран, аймахтарыгар, үлээннээхтэригэр, билэр дьонугар иһитинэрэбит.

Кэргэнэ, кыһа, уола, кийинтэ, күтүөтэ, сизингэрэ.

Кутурданын тирдэлэр:

— Урукку Чуралчытааһы эһилигэни олох-дыах өнөлөрүн хаачыһар комбинат ветерана Попов Николай Максимович өлбүтүн кэргэнигэр, оҕолоругар, аймахтарыгар "Күндү" ХЭО коллектива.

— Убаастыыр-ытыктыр күтүөттэрэ По-пов Николай Максимович өлбүтүн кэргэни-гэр Зоя Алексеевна, оҕолоругар, сизингэр-гэр, аймахтарыгар, хоһолторун тэнгэ үлэстэн, Хатылтан, Чуралчытан, Дьонуус-кайтан Кузьминнар.

— Диригик ытыктыр, талпыр убайда-ра Попов Николай Максимович өлбүтүн кэргэнигэр саҕастарыгар Зоя Алексеевна, оҕолоругар балтыларыгар Антонина, быра-аттарыгар Анастасия, кийинтэригэр Таты-ана, күтүөттэригэр Иванна, сизингэр, аймахтарыгар тэнгэ үлэстэн, Людмила, Миха-ил Степановтар уонна кинилэр оҕолоро.

— Күндүтүк саныр таһаарыстара Попов Николай Максимович олохтон барбытынан кэргэнигэр Зоя Алексеевна, уолулар То-ля, кыһыгар Тоня, кийинтэригэр Тоня, күтүөттэр Иванна, сизингэр Тоня, Ми-ша, Колля, Максим, Геня, Антонина, Ванюша, бары чүгас аймахтарыгар, истиг таһаарыстарыгар Лена, Иван Ермолаевтар, Вика, Ганя Кириллиннар, А.Г. Захарова, Т.Д. Сосина, Е.И. Бетюнова.

— Тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ Попов Ни-колай Максимович олохтон туорабытынан кэргэнигэр Зоя Алексеевна, уолу-тар Анатолий Николаевич, кийинтэригэр Тати-ана Егоровна Поповтар, кыһыгар Антонина Николаевна, күтүөттэр Иван Михайлович Ан-дреевтар дьэи кэргэттэригэр, чүгас аймахтары-гар маллара Пермяков П.И., Захаров А.А., Толстоухов П.С., Окочешникова И.П., Толсто-ухов П.Е., Потаповтар дьэи кэргэттэрэ.

— Күндү тоһоно Попов Николай Максимович өлбүтүн коллегаларыгар Попов Таты-ана Егоровна Чуралчы сэлээннэтин эһи-лениннэрдэр маһыһынын коллектива.

— Убаастабыллаах таһаар Попов Нико-лай Максимович (Чолбон) өлбүтүн кэргэни-гэр, кийинтэригэр, саҕастарыгар Зоя Алексее-вна, оҕолоругар Анатолий, Антонина, кинилэр дьэи кэргэттэригэр санаа Зинаида, Дьонуускайтан, Хатастан, Толойтан, Мугудай-тан, Чуралчытан Малышевтар дьэи кэргэт-тэрэ.

— Тапталлаах кэргэнэ Попов Николай Максимович өлбүтүн Зоя Алексеевна Чу-ралчы орто оскуолатыгар биһирэ үөрэнит таһаарыстара (III ылуустар).

— Убайа Попов Николай Максимович өлбүтүн кийинтэригэр, саҕастарыгар Ви-нокурова Людмила Михайловна, кини дьэи кэргэнигэр Чуралчытан Степановтар, Неус-тровтар, Яковлевтар, Дьонуускайтан Уаров-тар, Степановтар.

— Күндүтүк саныр убайдара Попов Ни-колай Максимович өлбүтүн кэргэнигэр саҕастарыгар Зоя Алексеевна, оҕолоругар Тоня, Тоня, кинилэр дьэи кэргэттэригэр, чүгас аймахтарыгар Винокурова А.Н., юһи оҕолоро Яковлевтар, Сивцевтар, Ершовтар, Винокуровтар.

— Күтүөттэрэ Попов Николай Максимович өлбүтүн кэргэнигэр эдэнигэр Зоя Алексеевна, оҕолоругар, сизингэр Чу-ралчытан Кузьминнар, Неустровтар, Лоба-новтар, Мындабаһыттан Кузьминнар.

— Күндү таһаар Попов Николай Макси-мович өлбүтүн кэргэнигэр саҕастарыгар Зоя Алексеевна, оҕолоругар, күтүөттэр, кийинтэригэр, сизингэр Поповтар, Баснаев-тар, Бониннар, Борисовтар.

— Истинник саныр күндү таһаарыстара, оҕо саастарын дьоноро Попов Николай Макси-мович олохтон барбытынан кэргэнигэр Зоя Алексеевна, оҕолоругар, сизингэр Егор Боякинов, Сидор Попов.

Чуралчы сэлээннэтин олохтоосун ОКОШНИКОВА — ЛИСИНА Анна Петровна

үһүн ырахан ыарыттан өлбүтүн дири кутурданын тирдэлэр:

— Кэргэнигэр, оҕолоругар, сизингэр Чуралчытан таһаарыстара Егоров Ильяш Дитригевич уонна юһи оҕолоро.

— Талталаах ийэтэ Анна Петровна өлбүтүн бэйэлэрин үлэһиттэригэр Окочешников Владимир Николаевичка "Чуралчы" ТХК администрацията, профкома, коллектива.

— Бэйэлэрин үлэһиттэригэр Око-чешникова Светлана Владимировна хотуна Окочешникова Анна Петровна өлбүтүн "Күндү" ХЭО коллектива.

Редактор: ПОПОВ Г. ААДЫРЫСЫТ: 678670 Чуралчы сэл. Карл Маркс уул. 26 "а". ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор — 41-332, отделар — 41-265.

Хаһыат тэрийээччилэр: Редакция, Уауус дыһалтата, Саха Республикатын Правительства. Хаһыат сахалы тылаһан онтуорунуука, сэрэдэ, субуотага таһар. Хаһыат индекса: 54907

"Сага олох" редакционнай-издательской холбоһук. Офсетнай бэчээт. Сааһыа №-рө 57. Тираж 2481. 18.05.2001 с. бэчээккэ бэрилиннэ.

Автор сурутар этилэр санаа редакция-позиниһыгар мэлди сөй түбөһөр буолбатах. Сурунка ыйылар чакчылар кырдыктаахтарыгар эппитинэһи автор түс бэчээтэ сүтэр.